

Hållbar stadsutveckling

Förslag

Komplettering till miljöprogrammet

Kapitlet kommer att biläggas som en riktlinje till nuvarande miljöprogram 2008- 2011 och ingå i underlaget för stadens miljöprogram 2012-2015.

Hållbar stadsutveckling

HÅLLBAR STADSUTVECKLING

Visionen är att Stockholm fortsätter att utvecklas som en miljöstad i världsklass. En hållbar stadsutveckling kännetecknas av en tät och funktionsblandad bebyggelse, levande stadsmiljö och funktionella kopplingar till omkringliggande naturmiljö, lokal handel och service. Stockholm ska vara ett föredöme för hållbart stadsbyggande och spela en betydelsefull roll som kunskaps- och inspirationskälla för internationellt samarbete och export av miljöteknik.

Stockholm ska utvecklas till en klimatpositiv stad där byggnader och infrastruktur baseras på hållbara energilösningar, slutna kretslopp och smart miljödesign och där bebyggelsen är anpassad till kommande klimatförändringar. Hållbar stadsutveckling omfattar aspekter ur de miljömässiga, sociala och ekonomiska förutsättningar som vi vill ska råda i Stockholm.

MÅL FÖR STADEN

Under programperioden ska följande mål uppnås

7.1 Byggnaderna ska vara anpassade till kommande klimatförändringar.

7.2 Stadens byggande av bostäder och lokaler ska kännetecknas av att energianvändningen per kvadratmeter för nybyggda lokaler och bostäder ska komma att motsvara energianvändningen hos passivhus och på snar sikt även plushus.

7.3 Samhällsplanering och stadsbyggande ska underlätta att hållbara livsstilar utvecklas där det är "lätt att göra rätt" och där boende och verksamma utvecklar sin kunskap och förmåga att leva och verka hållbart.

7.4 Stadsbyggandet och samhällsplaneringen främjar social integration och samverkan genom blandade upplåtelseformer såsom bostadsrätt och hyresrätt, bostäder i olika storlekar och där den kulturhistoriska bebyggelsemiljön tillvaratas.

7.5 Stockholms stadsbyggande och samhällsplanering ska stödja principen om livscykelkostnaden vilket innebär att inte enbart kostnaden för investeringen står i fokus utan kostnader under husets/anläggningens hela livslängd.

Mer om målområdet

Begreppet hållbar utveckling härrör från FN-rapporten "Vår gemensamma framtid" från 1987, även kallad "Brundtlandrapporten". Inom begreppet hållbar utveckling samlas ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning med en god miljö. Social hållbarhet handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Med ekonomisk hållbarhet avses hushållning med mänskliga och materiella resurser på längre sikt.

En hållbar utveckling kan då beskrivas som att ett samhälle har en riktning där människor, oavsett kön, ålder, etnisk eller kulturell tillhörighet, har samma möjlighet till delaktighet och välfärd. Företagen är konkurrenskraftiga med en tillväxt som sker på ett sätt så att det inte långsiktigt skadar människors hälsa och miljö, samt att samhället präglas av god hushållning och utnyttjandet av naturresurser äventyrar inte kommande generationers behov.

Översikt- mål och regleringar

Sveriges första nationella strategi för hållbar utveckling kom år 2002. "Strategiska utmaningar" från mars 2006 är en vidareutveckling av den svenska strategin för hållbar utveckling.

På nationell nivå ligger fyra strategiska utmaningar i fokus:

- Bygga samhället hållbart
- Stimulera en god hälsa på lika villkor
- Möta den demografiska utmaningen
- Främja en hållbar tillväxt

En mängd indikatorer, varav tolv huvudindikatorer, har valts ut för att mäta om arbetet för en hållbar utveckling går åt rätt håll. Indikatorerna är formulerade inom sex huvudområden; hälsa, hållbar konsumtion och produktion, ekonomisk utveckling, social sammanhållning, miljö och klimat och global utveckling

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för regeringens politik, till vilken det även finns en strategi formulerad. Strategin omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Strategin tar sin utgångspunkt i en vision för hållbar utveckling i ett längre tidsperspektiv. Även det globala arbetet för hållbar utveckling på FN nivå behandlas, liksom EU:s strategi för hållbar utveckling.

Att bygga samhället hållbart innebär bland annat att vidareutveckla goda levnadsvillkor genom fysisk planering, regional utveckling, gröna miljöer, infrastruktursatsningar samt utveckling av boende- och stadsmiljöer.

Att stimulera en god hälsa på lika villkor innebär att skapa förutsättningar för en god hälsa för alla oavsett kön, etnisk tillhörighet, social eller kulturell bakgrund, sexuell läggning, ålder eller funktionshinder.

Att möta den demografiska utmaningen innebär att vidta åtgärder inom ett flertal politikområden för att klara den demografiska utmaningen i dess ekonomiska och sociala dimensioner.

Att främja en hållbar tillväxt innebär att tillväxten drivs av dynamiska marknader, en stark välfärdspolitik och en progressiv miljöpolitik.

MER OM STADENS MÅL

7.1 Byggnadet ska vara anpassat till kommande klimatförändringar

I en hållbar stad behövs en grönskande och levande utomhusmiljö som genererar viktiga ekosystemtjänster till boende och verksamheter och som är anpassad till kommande klimatförändringar. Delmålet innebär att:

- Stadens utbyggnad ska vara anpassad till att klara framtida höga havsnivåer på grund av ett förändrat klimat. Dagvattensystemen ska vara dimensionerade för att klara kraftiga regn och intensiva nederbördsperioder utan att byggnader, gator och gårdar översvämmas.
- miljöer utformas som hjälper till att utjämna klimatteffekter, bland annat med hjälp av trädplanteringar (upptag av växthusgaser, utjämning och fördröjning av vattenflöden vid kraftiga regn samt svalkande och skuggande effekter vid värmeböljor).

Delmålet berör stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden. Nämnderna ska vara särskilt behjälpliga med framtagande av data och utarbetande av indikatorer. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden har det samlade uppföljningsansvaret för delmålet.

7.2 Byggnade av bostäder och lokaler i Stockholm ska kännetecknas av att energianvändningen per kvadratmeter för nybyggda lokaler och bostäder ska komma att motsvara energianvändningen hos passivhus och på snar sikt även plushus.

Ett hållbart energisystem är en hörnpelare i utvecklingen av en klimatpositiv stad vilket innebär att byggnader, infrastruktur och transporter måste baseras på mycket energieffektiva system och förnybara energikällor. Ett hållbart energisystem kräver också en effektiv användning av energiresurser och låg miljöpåverkan vid utvinning och användning av energi.

Stockholm ska senast 2050 bli en fossilbränslefri och på sikt en klimatpositiv stad med en mycket låg energianvändning baserat på energieffektiv teknik i byggnader, transporter och infrastruktur samt smarta energibeteenden hos boende och verksamma i staden. Nya byggnader i staden ska samtliga på sikt vara passivhus och plushus, eller med motsvarande energiprestanda.

Delmålet innebär att:

Passivhus är välisolerade byggnader som till stor del värms upp genom den energi som redan finns i huset, det vill säga människor och hushållsapparater.

Plushus är byggnader som producerar sin egen energi

- Alla system, installationer och

produkter i byggnader, infrastruktur och transporter ska ha en dokumenterat mycket låg energianvändning vilket ska verifieras innan de introduceras i ny- eller ombyggnader.

- Energisystemet i Stockholm ska vara energieffektivt och på sikt klimatpositivt och primärt bygga på bland annat ett kraftvärmesystem som är fossilbränslefritt och som tillvaratar lokala avfallsresurser och spillenergi.
- Smarta energinät ska utvecklas i Stockholm som bygger på köp respektive försäljning av förnybar energi mellan nätet och enskilda fastigheter och som ger möjlighet för hushåll och verksamheter att styra sin energianvändning på ett miljöeffektivt och lönsamt sätt.
- Regelbunden mätning och visualisering av energianvändningen och dess klimatpåverkan ska ske i fastigheter, hushåll och verksamheter samt för transporter och infrastruktur.

Delmålet berör stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och exploateringsnämnden. Nämnderna ska vara särskilt behjälpliga med framtagande av data och utarbetande av indikatorer. Exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden har uppföljningsansvaret för delmålet.

7.3 Samhällsplanering och stadsbyggnad ska underlätta att hållbara livsstilar utvecklas där det är "lätt att göra rätt" och där boende och verksamma utvecklar sin kunskap och förmåga att leva och verka hållbart.

Nya områden ska byggas på ett sätt som gör det "lätt att göra rätt" från miljösynpunkt eftersom de boendes livsstilar är en avgörande faktor för utvecklingen av en hållbar stadsdel. Exempelvis är det väsentligt att ha gång- och cykelavstånd till vardaglig service såsom livsmedelsbutiker, sportaktiviteter, vårdcentral, bibliotek, skola och förskola. En nyckelfråga är att minska hushållens ekologiska fotavtryck. Detta kan ske genom att hållbar teknik kombineras med ett smart beteende hos innevånarna i området. En primär uppgift är att informera de boende och verksamma på vilket sätt området kan hjälpa till att leva och verka hållbart.

Delmålet innebär att

- Alla hyresgäster och bostadsrättsägare i miljöprofilområden i Stockholm ska informeras om målet att utveckla ett hållbart boende och livsstil
- Vid inflyttning i nya områden ska alla hyresgäster och bostadsrättsägare erbjudas Boskola och ett introduktionsprogram om hållbart boende och livsstil samt erbjudas att utforma personliga resplaner om smarta resealternativ till och från arbete och bostad
- Alla hushåll i nya bostadsområden ska inbjudas att delta i forum, boendenätverk och interaktiva aktiviteter för ett hållbart boende och livsstil arrangerat av stadsdelsförvaltningen.

Delmålet berör stadsbyggnadsnämnden, bostadsbolagen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden. Nämnderna ska vara särskilt behjälpliga med framtagande av data och utarbetande av indikatorer. Stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, miljö- och hälsoskyddsnämnden och bostadsbolagen har det övergripande och samlade uppföljningsansvaret för delmålet.

7.4 Stadsbyggnad och samhällsplaneringen främjar trygghet, social integration och samverkan genom blandade upplåtelseformer såsom bostadsrätt, ägarlägenhet och hyresrätt, bostäder i olika storlekar och där den kulturhistoriska bebyggelsemiljön tillvaratas.

Social hållbarhet uppnås genom ett brett medborgardeltagande och engagemang bland boende och föreningar och genom ett stort utbud av aktiviteter inom området såsom idrott, kultur, rekreation och handel. Den offentliga miljön utformas med utgångspunkt i trygghet, tillgänglighet för alla och sociala möten mellan människor.

Boende- och upplåtelseformer varierar och ger utrymme för stora och små aktörer och verksamheter i stadsdelen och skapar därigenom en mångfald av boende och service. Stockholms stadsmorfologi ska inbjuda boende och verksamma till egna initiativ för skapande av trivsel och en hög livskvalitet med god hälsa, sociala relationer och liten miljöbelastning.

Delmålet innebär att:

- Stockholms bebyggelseutveckling ska främja social integration och samverkan genom blandade upplåtelseformer såsom bostadsrätt, ägarlägenhet och hyresrätt, bostäder i olika storlekar och integration med befintlig bebyggelse.
- Stockholms bebyggelseutveckling ska främja en funktionsblandad och trygg stad med integrerade verksamheter, bostäder, service, tillgänglig hälsovård och utbildning och med ett varierat stadsrum som är levande och tillgängligt för alla under dygnets timmar.
- Stockholms offentliga rum ska erbjuda goda möjligheter till rekreation och kultur med närhet till park- och grönområden samt till kulturaktiviteter inom stadsdelen.
- En god tillgång till mötesplatser ska finnas i nya bostadsområden såsom samlingslokaler, föreningslokaler, uterum och parker och virtuella mötesplatser för att ge förutsättningar för ett rikt socialt liv.

Delmålet berör exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och social- och arbetsmarknadsnämnden. Nämnderna ska vara särskilt behjälpliga med framtagande av data och utarbetande av indikatorer. Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har det övergripande och samlade uppföljningsansvaret för delmålet.

7.5 Stockholms stadsbyggande och samhällsplanering ska stödja principen om livscykelkostnaden vilket innebär att inte enbart kostnaden för investeringen står i fokus utan kostnader under husets/anläggningens hela livslängd.

I byggandet av Stockholm genomförs hållbara lösningar som leder till en långsiktigt god projektekonomi och samhällsekonomisk nytta. Den hållbara stadsutvecklingen bidrar till bostäder för en ökande befolkning i staden, minskad påverkan på klimat och miljö samt minskade kostnader för energi, material och avfall och bidrar samtidigt till ekonomisk utveckling med nya företag och arbetstillfällen. En hållbar stadsdel innehåller inte bara miljöanpassade bostäder, lokaler och infrastruktur. Här finns också hållbara verksamheter med högt ställda miljöambitioner såsom miljöanpassade butiker och företag som erbjuder miljömässigt bra produkter och tjänster.

Delmålet innebär att:

- I Stockholm återanvänds marken på effektivt sätt med en god blandning av befintligt och nytt och där den kulturhistoriska bebyggelsemiljön värnas och tillvaratas
- Stockholm ska vara en ekonomiskt vital stadsdel som blandar bostäder, service och kommersiell verksamhet och som erbjuder boende och verksamma ett lokalt utbud av miljöprofilerad handel och service samt avancerade informations- och kommunikationstjänster tillgängliga för alla

- Stockholms bebyggelseutveckling ska bidra till innovation, utveckling och marknadsföring av svensk miljöteknik och kunnande inom hållbar stadsutveckling samt utveckling av hållbara verksamheter med hållbara produkter och tjänster
- En ökande andel av nybyggnationen ska omfattas av principen om livscykelkostnaden vilken innebär att inte enbart kostnaden för investeringen står i fokus utan kostnader under husets/anläggningens hela livslängd.

Delmålet berör stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Nämnderna ska vara särskilt behjälpliga med framtagande av data och utarbetande av indikatorer. Exploateringsnämnden har uppföljningsansvaret för delmålet.

Livscykelkostnad:

kostnader under husets/anläggningens hela livscykel står i fokus och inte